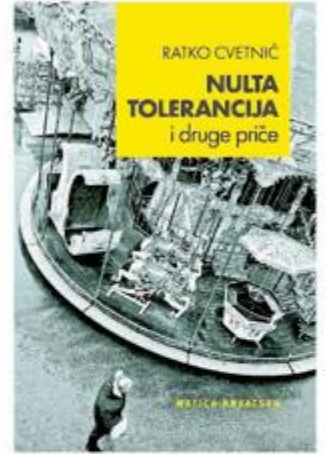

RATKO CVETNIĆ Knjiga »Nulta tolerancija i druge priče«, Matica hrvatska, Zagreb

Dobra i zanimljiva zbirka priča uronjenih u hrvatsku zbilju

Na 130 stranica Ratko Cvetnić smjestio je 16 pripovijedaka nastalih u razdoblju od 2011. do 2024. godine i objavljivanih u domaćoj periodici, kao i u raznim antologijama. Naravno, neke od ovih priča dobile su i nagrade

Marinko KRMPOTIĆ

ZAGREB » Iako se proslavio nizom zanimljivih i nagrađivanih romana, hrvatski prozaik Ratko Cvetnić itekako je dobar i u kratkoj formi. Boljeg dokaza za tu tvrdnju od njegove nove zbirke priča nazvane »Nulta tolerancija i druge priče« nema. Na 130 stranica Cvetnić je smjestio 16 pripovijedaka nastalih u razdoblju od 2011. do 2024. godine i objavljivanih u domaćoj periodici, kao i u raznim antologijama. Naravno, neke od ovih priča dobile su i nagrade, a sakupljene na jednom mjestu svjedoče kako o Cvetničevom umijeću pisanja, tako i o hrvatskoj zbilji jer su u nju duboko uronjene i iz nje su, ustvari, i proizašle.

Narcistička civilizacija

Stvarane u različitim trenucima i motivirane raznim situacijama, ove su priče raznovrsne po tematici i likovima pa će se tako čitatelj upoznati s nekolicinom u život razočaranih postarijih intelektualaca, jednom svojedobno uspješnom pornogлумicom, postarijom neudanom prevoditeljicom, nesretnikom koji ne uspijeva izvršiti suicid, ženom koju muž vara, ali nju to baš i ne brine, siromašnim hrvatskim umjetnikom koji pokušava uspjeti u Parizu, nesretnom poluslijepom djevojkom iz Turopolja, starim prokušanim radijskim

Ratko Cvetnić

novinarom kojemu se baš i ne ide u mirovinu, ženom koja uspijeva pobjeći iz braka obilježnog nasiljem...

I svi su ti likovi vrlo živi, uvjerljivi i dojmivi, a iz sudbine svakog od njih moguće je složiti kolaž životnih uvjeta tipičnih za hrvatsko, ali i niz drugih sličnih nam društava u posljednjih pedesetak godina. To je, kako je u jednom

trenutku naziva autor, narcistička civilizacija »prepuna samaca koji čitav život bauljaju naokolo u potrazi za nekim tko će ih voljeti baš onako kako oni vole sebe. Potraga obično završi u azilu za napuštene životinje«, ironično primjećuje Cvetnić čije priče najčešći zajednički nazivnik imaju upravo u tome da je prikazano društvo prepuno

nesretnih osamljenih, razočaranih i tužnih pojedinaca. Osjećaja poraza, sivog beznađa, gubitka iluzija i niza drugih negativnih emocija prepune su stranice ove zbirke i životi stvorenih likova pa je »Nulta tolerancija« svojevrsna zbirka gubitnika prepunih jada i nezdravog osjećaja promašenosti koji je tim gori što je većina likova već u onoj dobi kad starost sve jače kuca na vrata, a to znači da se malo što može promijeniti na bolje.

Crni humor

Od tog zabrinjavajućeg pesimizma i totalne depresije Cvetnić se bori humorom koji je često, zapravo gotovo uvijek, ciničan, ironičan pa čak i sardoničan. Tako brkati kondukter mladiću koji se pokušava ubiti pod kotačima putničkog vlaka savjetuje da se makne »i čeka teretni!«, loša šala u podmornici završava smrću novinara čiji srčani udar grube »šaljivdžije« proglašavaju tipičnim za novinarsku struku, poluslijepoj djevojci zaruke propadnu jer sa stola pokušava otjerati žutog mačka ne videći da je pred njom žuti bokal s vinom, u braku često udarana žena od muža bježi dokazujući mu kako ga je prije bijega prevarila, siromašni umjetnik koji preživljava šecujući pse pariških dama jednu od tih šetnji završava tako da psa »zafrlji« u Seinu...

Završeci Cvetničevih priča dižu raspoloženje i mame osmijeh ma koliko on

O autoru

Ratko Cvetnić (Zagreb, 26. lipnja 1957.) studirao je povijest umjetnosti i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na književnoj se sceni pojavio 1997. godine romanom »Kratki izlet«, autobiografskim zapisima o Domovinskom ratu. Pisac opisuje razdoblje od kolovoza 1992. do rujna 1993. godine, u vidu anegdota s bojišta, stvari viđenih i načutih, razmišljanja o ratnoj Hrvatskoj, te tako gradi pitak, humorističan, ironijski opis ratne svakodnevice. Roman je postao uspješnica, preveden je na više stranih jezika, na poljski ga je prevela Lucja Danielewska u knjizi »Krotka wy-cieczka: zapisy wojenne z lat 1992. – 1993.«, izdanoj 2000. godine, preveden je na slovenski i njemački iste 2000. godine, a 2009. je doživio drugo hrvatsko izdanje.

Dvanaest godina kasnije, 2009. uz drugo izdanje »Kratkog izleta« izlazi mu novi roman »Polusan«, u kojem opisuje Zagreb krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća opisujući duh jednog vremena u kojem već ishlapjeli socijalizam troši svoje zadnje resurse. Glavni junak romana se »povlači po životu« pokušavajući, relativno neuspješno odnosno relativno uspješno, skrenuti okolnosti sebi u korist. Za taj je roman dobio nagradu »Ksaver Šandor Gjalski«. »Povijest Instituta« izlazi mu 2013., u kome obrađuje hrvatsku povijest od dola-ska komunizma na vlast 1945. godine do danas. Četvrti roman, »Blato u dvorištu«, objavio je 2018. godine. Roman je svojevrsni presjek hrvatske povijesti 20. stoljeća, od vremena Drugoga svjetskog rata i poraća do samostalne i neovisne Hrvatske i za njega je Cvetnić dobio Nagradu HAZU-a.

bio kiseo ili utemeljen na vrlo, vrlo crnom humoru. No, dojam je, bolje i to no patiti poput nekih od likova ove pažnje vrijedne zbirke pisane konciznim, sažetim, razumljivim, pitkim i britkim jezikom u kojem se često u priču kreće in medias res, a još su češći dijalozi koji se vode na pravom i životnom razgovornom jeziku u kojem zna biti dijalekta. Ne libi se Cvetnić koristiti i dramski

tekst, kao i epistolarni pristup književnosti, a za mnoge čitatelje pozitivno će biti i to što su sve priče, osim završne »Mrtvi«, nastale na motivima pripovijetke Jamesa Joycea »The Dead«, vrlo kratke i »traju« nekih 6-7 stranica. No, autoru je i to dovoljno da »složi« dobru i zanimljivu zbirku koja, usprkos poprilično uočljivom osjećaju beznađa i poraza, djeluje literarno lepršavo i iskričavo.